

Myndigheters ansvar för nationella minoriteter

En myndighetskatalog

Innehåll

Förord	3
Arbetsförmedlingen	4
Diskrimineringsombudsmannen (DO)	5
Folkhälsomyndigheten	7
Forum för levande historia	8
Försäkringskassan	9
Institutet för språk och folkminnen (Isof)	10
Jämställdhetsmyndigheten	11
Kammarkollegiet	12
Kronofogdemyndigheten (Kronofogden)	13
Kulturrådet	14
Kungliga biblioteket	16
Länsstyrelsen i Stockholm	18
Myndigheten för stöd till trossamfund	19
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)	20
Pensionsmyndigheten	21
Polismyndigheten	22
Skatteverket	23
Skolinspektionen	24
Skolverket	25
Socialstyrelsen	26
Specialpedagogiska skolmyndigheten, (SPSM)	28
Svenska Filminstitutet	29
Universitetskanslersämbetet (UKÄ)	30
Universitets- och högskolerådet (UHR)	31

Katalogen är sammanställd av Länsstyrelsen Stockholm.

Februari 2020. Uppdaterad augusti 2020.

ISBN: 978-91-7937-019-0

Illustration omslag: Gunilla Hagström.

www.lansstyrelsen.se/stockholm

Förord

Under samråd med nationella minoriteters riksorganisationer har det framkommit önskemål om en myndighetskatalog som kan tydliggöra vilken roll och vilket ansvar olika myndigheter har för frågor som rör nationella minoriteter. Katalogen kan vara en hjälp för minoritetsorganisationer att avgöra vilka myndigheter som de har behov av att samråda med. Denna skrift utgör den första versionen av en sådan myndighetskatalog.

Katalogen har tagits fram genom ett samordningsarbete av Länsstyrelsen i Stockholms län. Länsstyrelsen har efterfrågat korta texter från de myndigheter som minoriteterna önskat samråda med. Myndigheterna har själv skrivit sina texter och innehållet har inte redigerats av Länsstyrelsen.

Denna skrift färdigställdes under februari 2020 och myndigheternas texter beskriver de uppdrag som myndigheterna hade då. Därefter kan nya uppdrag ha tillkommit.

Länsstyrelsen februari 2020.

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen är en av de förvaltningsmyndigheterna som ska skydda och främja nationella minoriteters språk och kulturer. Arbetsförmedlingen ska även informera om deras rättigheter.

Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. Därför har Arbetsförmedlingen årligen samråd med de nationella minoriteterna.

Förstärkta språkrättigheter finns för finsk-, meänkieli- och samisktalande arbetssökande både inom och utanför särskilda förvaltningsområden.

Tillsammans med Skatteverket och Pensionsmyndigheten har Arbetsförmedlingen tagit fram en kompetenshöjande film om de nationella minoriteterna som har spridits till personalen på myndigheten.

Arbetsförmedlingen har haft ett särskilt regeringsuppdrag om romsk inkludering.

Mer information

Mer information finns på Arbetsförmedlingen webbplats:

<https://arbetsformedlingen.se/other-languages/svenska-minoritets-sprak--valkommen-till-arbetsformedlingen/din-ratt-att-anvanda-nationella-minoritets-sprak>

Diskrimineringsombudsmannen (DO)

Diskrimineringsombudsmannen är en myndighet som arbetar för ett samhälle fritt från diskriminering.

Vårt uppdrag är att arbeta mot diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter som har samband med:

- kön
- könsidentitet och könsuttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder.

Vi riktar in oss på områden där vi identifierat särskilda förändringsbehov och arbetar långsiktigt för att skapa förändring inom dessa områden. Vi tar emot anmälningar och använder dem på olika sätt i vårt samhällsförändrande uppdrag.

Vårt arbete handlar om att minimera risker för diskriminering som finns i hela samhället och i alla slags organisationer. Det gör vi genom att till exempel påverka, vägleda och driva på arbetsgivare, myndigheter, kommuner och andra aktörer.

Analyser av anmälningar, forskning, dialoger med civila samhället med mera utgör en kunskap som lägger grunden för vårt arbete.

I DO:s dialog med judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar har frågor som rör diskriminering i skolan, på bostadsmarknaden och i mötet med socialtjänsten återkommande lyfts och diskuterats. Även frågor som rör diskriminering av samer som urfolk har uppmärksammats. Andra frågor som återkommer i dialogerna är diskriminering som har samband med språk, till exempel språkförbud i skolor och på arbetsplatser.

Mer information

Du kan läsa mer om DO och hur vi arbetar på www.do.se och på <https://www.do.se/om-do/nationella-minoriteter-och-minoritetsprak/>

Folkbildningsrådet

Folkbildningsrådet är sektorsansvarig för folkbildningen och har i uppgift att bevaka och sprida kunskap om, samt fördela statsbidrag till, folkhögskolor och studieförbund. I betänkandet SOU 2017:60 konstateras att det är av vikt att ett nationellt minoritetsperspektiv genomsyrar hela folkbildningens verksamhet för att öka den allmänna kunskapen om de nationella minoriteterna i samhället. Folkbildningsrådet gjorde 2001 en kartläggning av folkbildningens arbete med nationella minoriteter och önskar göra en ny kartläggning och handlingsplan.

Mer information

Webbinfo som särskilt riktar sig till nationella minoriteter finns här:

<https://www.folkbildningsradet.se/om-folkbildningsradet/aktuellt/nyheter/20171/Kartlagg-folkbildningens-arbete-med-nationella-minoritetsgrupper/>

Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten är en nationell kunskapsmyndighet som arbetar för bättre folkhälsa. Det gör myndigheten genom att utveckla och stödja samhällets arbete med att främja hälsa, förebygga ohälsa och skydda mot hälsorisker. En uppgift är att bidra till att undanröja de hinder som finns för att hela befolkningen ska ha en god hälsa. Folkhälsomyndigheten har regeringens uppdrag, tillsammans med andra myndigheter, en central roll när det gäller att främja hälsosituationen bland nationella minoriteter.

I myndighetens uppdrag ingår att utveckla långsiktiga former för att kontinuerligt följa de nationella minoriteternas situation inom myndighetens ansvarsområde och fortsatt utveckla den långsiktiga dialogen med de nationella minoriteterna.

Mer information

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/halsa-i-olika-grupper/nationella-minoriteter/>

Forum för levande historia

Forum för levande historia är en myndighet under Kulturdepartementet med uppdrag att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen.

Verksamheten är inriktad på kunskap, kultur och fortbildning. Målgrupper är lärare och elever i åk 4-6, högstadiet och gymnasiet, samt civilsamhället, yrkesgrupper och en kultur- och samhällsintresserad allmänhet.

Forum för levande historia tar fram material och arrangerar utställningar, sprider kunskap och skapar dialog genom allt från seminarier, fortbildningar och workshoppar till sociala medier.

Myndigheten har flera material och fakta om rasism mot olika grupper i historien och i dag. I materialet ingår bland annat information om antisemitism, antiziganism och rasism mot samer. Materialet finns tillgängligt på www.levandehistoria.se.

Forum för levande historia arrangerar i samarbete med romska organisationer årligen aktiviteter kring högtidlighållandet av den så kallade "Zigenarnatten" den 2 augusti, till minne av de tusentals romer som mördades i Auschwitz natten mellan den 2–3 augusti 1944. Möjligheten till samarbete i det arbetet är en fråga som tagits upp vid samråd med den romska organisationen Trajosko Drom. Vidare har bland annat en utbildningsresa arrangerad av Forum för levande historia till Förintelsens minnesplatser i Polen för pedagoger och romska brobyggare (resan genomfördes i november 2019) diskuterats, samt önskemålet att ytterligare synliggöra romer under Förintelsen.

Vid samråd med Sverigefinländarnas delegation och Svenskfinnska ungdomsförbundet lyftes bland annat att sverigefinnar i dag lever med konsekvenserna av tidigare rasism. Möjligheten att lyfta ett sådant perspektiv i fortbildningar som Forum för levande historia arrangerar diskuterades.

Vid samråd med Svenska Tornedalingars Riksförbund har bland annat behovet att mer information och kunskap om tornedalingar diskuterats och möjligheten att lyfta fram vittnesmål om kränkningar och övergrepp som skett mot tornedalingar.

Vid samråd med Judiska ungdomsförbundet i Sverige (JUS) lyftes en fråga om möjligheten att utreda förekomsten av antisemitiska föreställningar. Vidare lyftes behovet av att anpassa material för lärare för att ge stöd att ta svåra diskussioner i klassrummet.

Försäkringskassan

Försäkringskassan är en statlig myndighet som har i uppdrag att utreda, besluta om och betala ut bidrag och ersättningar i socialförsäkringen och att samordna resurser för att hjälpa den som är sjukskriven att komma tillbaka till arbetslivet. Socialförsäkringens bidrag och ersättningar som betalas ut av Försäkringskassan går till barnfamiljer, sjuka, personer med funktionsnedsättning, tandvård och till nyanlända eller arbetsökande. Några av våra ersättningar är: aktivitetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning, assistansersättning, barnbidrag, bostadsbidrag, föräldrapenning, merkostnadsersättning och omvårdnadsbidrag, sjukersättning, sjukpenning, statligt tandvårdsstöd, tillfällig föräldrapenning och underhållsstöd.

Försäkringskassan ska enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk samråda med de nationella minoriteterna i syfte att bereda reella möjligheter till inflytande i frågor som berör dem. Vi på Försäkringskassan håller regelbundna samråd med företrädare för de nationella minoriteterna. Det kan handla om bemötande, att motverka diskriminering, kunskapshöjande insatser hos myndigheten och tillgänglighet som till exempel möjlighet att tala sitt språk i kontakt med oss eller var och hur information på minoritetsspråken finns.

Mer information

Du kan läsa mer om Försäkringskassan på vår hemsida:

<https://www.forsakringskassan.se/>

Här hittar du också information på de nationella minoritetsspråken:

<https://www.forsakringskassan.se/sprak>

Institutet för språk och folkminnen (Isof)

Isof är en myndighet som samlar in, bevarar och forskar om dialekter, namn och folkminnen, men vi arbetar också med språkvård och språkpolitik. Isof har närmare hundra anställda och har kontor i Göteborg, Stockholm och Uppsala, där huvudkontoret ligger.

På avdelningarna i Uppsala och Göteborg finns omfattande samlingar, arkiv och bibliotek. Isofs arkivsamlingar innehåller nedtecknade och inspelade dialekter, folkminnen, namn och ortnamn, och är tillgängliga för alla. Det bedrivs forskning och kunskapsspridning och Isof svarar på frågor från forskare och allmänhet. Isof anordnar även föreläsningar, visningar och konferenser samt medverkar i olika medier, seminarier och nätverk.

Språkrådet är Isofs avdelning för språkvård. Språkrådet är Sveriges officiella organ för språkvård och språkpolitik. Vi följer språkutvecklingen i svenska och andra språk och bedriver forskningsprojekt om det svenska språket och språksamhället. På Språkrådet arbetar vi med språkvård i svenska, finska, meänkieli, romska, jiddisch och svenskt teckenspråk. Vi arbetar också med språkpolitik, klarspråk, språkteknologi, terminologi och utgivning av publikationer som ordlistor, svenska skrivregler, informationsskrifter, vägledningar, forskningsrapporter och akademiska artiklar. Språkrådet följer hur språklagen tillämpas och stödjer myndigheters klarspråksarbete. Vi har också i uppdrag att följa alla språk i Sverige och ger ut Lexin, ett lexikon för invandrare i över 20 språk, samt tolkordlistor.

I svenska, finska, meänkieli, romska, jiddisch och svenskt teckenspråk har vi anställda språkvårdare som bl.a. svarar på språkfrågor, tar fram ordlistor, anordnar seminarier, kurser och deltar i olika uppdrag och referensgrupper. Språkrådet gör undersökningar om t.ex. allmänhetens kunskap om de nationella minoritetsspråken och om svenskt teckenspråk, liksom om kommunernas information om de nationella minoriteterna och deras språk.

Isof delar årligen ut ett projektbidrag för revitaliserande åtgärder till ideella föreningar tillhörande de nationella minoritetsspråken.

Isof anordnar årligen en Språkrådsdag och delar då ut Klarspråkskristallen för gott arbete med klarspråk samt Minoritetsspråkspriset för insatser som främjar minoritetsspråk.

Jämställdhetsmyndigheten

Jämställdhetsmyndigheten är en förvaltningsmyndighet för jämställdhetspolitiken som syftar till att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt att forma samhället och sina egna liv.

Jämställdhetspolitiken har sex prioriterade områden såsom bland annat jämn fördelning av makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet och mäns våld mot kvinnor.

Jämställdhetsmyndigheten ska genomföra en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att främja att de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur samt ge möjlighet till inflytande och att samråda med dem. Jämställdhetsmyndigheten vill genom samråd också se hur jämställdhetspolitiken och minoritetspolitiken kan integreras för att bidra till hållbar utveckling.

Kammarkollegiet

Kammarkollegiet är en statlig myndighet med kontor i Stockholm och Karlstad. Vi fungerar som kapitalförvaltare, försäkringsbolag, upphandlare och juridisk byrå för statsförvaltningen med över 35 olika uppgifter från riksdag och regering. Även allmänna arvsfonden finns hos oss. Myndigheten har inget specifikt uppdrag med utpekat ansvar som berör nationella minoriteter, däremot har vi verksamhet där nationella minoriteter kan ha intresse av samråd eller fördjupad information. I samråd har vi haft fokus på auktorisation av tolkar samt möjlighet till stöd från Allmänna arvsfonden.

Mer information

Du finner mer information om Kammarkollegiet på www.kammarkollegiet.se

Du finner mer information om Allmänna arvsfonden på www.arvsfonden.se

Kronofogdemyndigheten (Kronofogden)

Kronofogdens uppdrag

Vi genomför vårt uppdrag genom att se till att den som har rätt att få betalt får det. Det kan vara myndigheter, kommuner, företag eller privatpersoner som ansöker om vår hjälp med att få betalt.

Vi ger även stöd till den som ska betala sina skulder och ser till att betalningar sker på ett rättssäkert sätt. Detta gör vi bland annat genom att arbeta förebyggande, erbjuda skuldsanering och genom att hjälpa till vid tvister som inte rör betalning, till exempel i samband med en vräkning.

Vi tar aldrig ställning för eller emot någon av de inblandade.

Kronofogden har, såsom många andra statliga myndigheter, en skyldighet att tillhandahålla service och information som riktar sig till nationella minoriteter.

1 januari 2010 kom en ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Som nationella minoriteter räknas judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, romska (romani chib), samiska, finska och meänkieli. Kronofogdens ska lyssna på de nationella minoriteterna och ta hänsyn till deras behov. Vi som myndighet ska därför erbjuda språkkunnig personal om så behövs i en kontakt med oss på Kronofogden i enlighet med den lagändring som trädde i kraft i januari 2019. I och med lagändringen så stärktes våra skyldigheter ytterligare. De nationella minoriteterna ska nu kunna använda sitt språk i kontakt med myndigheter, både muntligen och skriftligen. Förvaltningsmyndigheter såsom Kronofogden bör därför se till att det finns personal som behärskar språket eller språken och vi arbetar i enlighet med detta.

Kronofogden har inte haft några frågor som diskuterats separat med de nationella minoriteterna.

Kulturrådet

Uppdrag

Kulturrådet har i uppdrag att främja samiska folkets och judiska, romska, sverigefinska och tornedalska minoriteternas kultur. Det handlar om att stödja gruppernas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur, och att verka för att kulturinstitutioner och andra aktörer i samverkan med grupperna ska främja minoriteternas kultur och kulturarv.

Som ett komplement till Kulturrådets bidrag inom respektive konstområde finns särskilda bidrag för samiska organisationer/kulturaktörer och övriga nationella minoriteternas organisationer/kulturaktörer:

- ett verksamhetsbidrag (som fördelas en gång per år)
- ett projektbidrag (som fördelas två gånger per år)

Kulturrådet fördelar även stöd till utgivning av nationella minoriteternas litteratur främst genom stöd till planerad utgivning av litteratur. Ansökningar om efterhandsstöd till litteratur på originalspråk eller i översättning till något av de nationella minoritetsspråken förekommer. Kulturrådet fördelar även stöd till nationella minoriteternas kulturtidskrifter i form av produktionsbidrag.

Kulturrådet uppmärksammar även särskilt regionernas arbete med att främja de nationella minoriteternas kultur och fördelar medel till insatser som främjar nationella minoriteternas kultur, genom utvecklingsbidrag till regional kulturverksamhet. Kulturrådet beaktar perspektivet i läsning och beredning av de regionala kulturplanerna samt följs upp i de löpande dialogerna med regionerna.

Särskilda uppdrag

Regeringen gav i november 2017 Kulturrådet uppdraget att främja utgivning och spridning av litteratur på samiska språken och de övriga nationella minoritetsspråken genom olika insatser. Barn- och ungdomslitteratur är särskilt prioriterad. I uppdraget ingår också att i samverkan med romska företrädare och sakkunniga genomföra läsfrämjande insatser för den romska minoriteten. Ett långsiktigt mål med uppdraget är att det finns en välfungerande infrastruktur som möjliggör och underlättar utgivning och spridning av litteratur på samiska språken och övriga nationella minoritetsspråk. Uppdraget återrapporterar i mars 2020.

Frågor som diskuterats på samråd

- Kulturrådets arbete med nationella minoriteter, särskilda uppdrag samt bidrag
- Regionernas arbete med nationella minoritetsfrågor
- Kunskap om de nationella minoriteterna på myndigheter, regioner och kommuner
- Kulturinstitution för meänkielitalande
- Önskemål om stöd i ansökningsförfarande och utförligare information om Kulturrådets bidragsformer

Webbsidor

<https://www.kulturradet.se/i-fokus/nationella-minoriteters-kultur/>

<https://www.kulturradet.se/sok-bidrag/vara-bidrag/projektbidrag-nationella-minoriteters-kultur/>

<https://www.kulturradet.se/sok-bidrag/vara-bidrag/verksamhetsbidrag-nationella-minoriteters-kultur/>

<https://www.kulturradet.se/sok-bidrag/vara-bidrag/stod-till-planerad-utgivning-av-litteratur/>

<https://www.kulturradet.se/sok-bidrag/vara-bidrag/produktionsstod-till-kulturtidskrifter/>

Kontaktpersoner

Bella Lawson, handläggare nationella minoriteters kultur

Zoi Santikos, handläggare stöd till planerad utgivning av nationella minoriteters litteratur

Cecilia Brisander, handläggare stärkta bibliotek och läsambassadören

Margareta Brilioth, regional koordinator, regional samverkan och kultursamverkansmodellen

Kungliga biblioteket

Kungliga biblioteket (KB) är Sveriges nationalbibliotek. I KBs samlingar finns allt från handskrifter, böcker och tidningar till musik, film och datorspel. KB bevarar och gör Sveriges kulturarv tillgängligt.

KB arbetar också med nationell överblick, med det menas att KB följer utvecklingen som sker på landets bibliotek och främjar samverkan mellan Sveriges bibliotek. KB arbetar utifrån ett flertal lagar varav Bibliotekslagen utgör en av dessa. Ytterst handlar KB:s uppdrag om demokrati, jämlikhet och fri åsiktsbildning.

Det finns minoritetspolitiska aspekter i hela KBs uppdrag och verksamhet. Allt från samlingarna, katalogisering, tillhandhållande, webbtjänster och till nationella uppdrag. KB har inte fått något separat regeringsuppdrag att arbeta med nationella minoriteter, utan KB följer bibliotekslagens 5 § "Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna". KB följer också minoritetslagstiftningen i de delar av myndigheten som har minoritetsaspekter.

Utveckling

KB har lämnat ett förslag på en nationell biblioteksstrategi till regeringen. Tillsammans med strategin presenterades förslag på sex reformer. En av dessa är förstärkningar för biblioteksverksamhet för nationella minoriteter och urfolket Samerna. Bland annat föreslås att fyra bibliotek får förstärkta uppdrag för att bli nationella resursbibliotek för finska, jiddisch, meänkieli och samiska. För romani chib finns för närvarande inget motsvarande bibliotek, istället planeras det att bygga upp en romsk biblioteksfunktion på ett redan befintligt bibliotek. En annan del av reformförslaget är en läsfrämjande app med e-boksläsning för nationella minoriteter. Det arbetet har påbörjats genom ett pilotprojekt. Under våren och hösten 2019 genomfördes dialoger och användarintervjuer med romer och samer. Till projektet finns en referensgrupp där alla fem nationella minoriteter ingår.

KB stödjer folkbibliotek och regional biblioteksverksamhet med kunskapsstöd, rapporter och föredrag.

KB genomför samråd i Länsstyrelsen Stockholms struktur för samordnade samråd. I de samråden som hittills genomförts har biblioteksstrategin, biblioteksreformen och e-boksappen diskuterats. KB har också besvarat frågor om innehållen i samlingarna utifrån romska föreningars frågor.

Mer information

Demokratis skattkammare <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kb:-publ-25>

Reformpaketet <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kb:publ-53>

Biblioteken och de nationella minoritetsspråken. En lägesbeskrivning. <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kb:publ-331>

De nationella minoriteterna och biblioteken: Judar, romer, sverigefinnar, tor-nedalingar och urfolket samer. Lagar, konventioner och minoritetspolitik. <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kb:publ-51>

Läsapp på minoritetsspråk

<https://www.kb.se/samverkan-och-utveckling/nytt-fran-kb/nyheter-samverkan-och-utveckling/2020-01-23-lasapp-med-litteratur-pa-sveriges-nationella-minoritetssprak.html>

Om KB på nationella minoritetsspråk <https://www.kb.se/languages/>

Länsstyrelsen i Stockholm

Länsstyrelsen i Stockholm har ett nationellt uppdrag att följa upp och utvärdera utvecklingen inom minoritetspolitiken och de tre delområdena; diskriminering och utsatthet, inflytande och delaktighet samt språk och kulturell identitet. Myndigheten ska också genomföra kunskapshöjande insatser om nationella minoriteter och minoritetsspråken för att främja att kommuner, regioner och övriga myndigheter utvecklar sitt minoritetspolitiska arbete och tillgodoser de nationella minoriteternas rättigheter. Detta sker främst genom www.minoritet.se, nyhetsbrev, konferenser, utbildningar om minoritetslagstiftningen samt produktion av informationsmaterial. Länsstyrelsen ska även samordna förvaltningsmyndigheter och nationella minoriteters organisationer genom nätverk, samordnade samråd och liknande. Uppdragen genomförs till stora delar tillsammans med Sametinget.

Särskilt uppdrag inom strategin för romsk inkludering

Länsstyrelsen i Stockholm har även i uppdrag att samordna och följa upp strategin för romsk inkludering som beslutades 2012. Strategin är en förlängning av den nationella minoritetspolitiken. I uppdraget ingår bland annat att stödja kommuner att utveckla arbetssätt och metoder samt att genomföra insatser för att öka kunskapen om romsk historia, romers nuvarande livsvillkor respektive ställning som nationell minoritet.

Statsbidrag

Länsstyrelsen i Stockholm fördelar statsbidrag (organisationsbidrag) till nationella minoriteters riksorganisationer och statsbidrag till kommuner och regioner som ingår i förvaltningsområdena för finska, meänkieli respektive samiska. Vi har inga särskilda projektstöd för insatser inom politikområdet.

Kontaktpersoner

Ann-Marie Algemo, utvecklingsledare nationella minoriteter

Ulla Perman, utvecklingsledare nationella minoriteter

Emmy Bornemark, utvecklingsledare romsk inkludering

Mirelle Gyllenbäck, utvecklingsledare romsk inkludering

Myndigheten för stöd till trossamfund

Myndighetens uppdrag är att främja dialogen mellan stat och trossamfund samt att bidra med kunskap om religion och samfundsliv i Sverige. Myndigheten ansvarar också för att fördela ekonomiska bidrag och andra former av stödinsatser till trossamfunden. Syftet med stödet är att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.

Dialoguppdraget

Genom fortlöpande dialog behandlas frågor som rör trossamfunden och de religiösa minoriteternas villkor och ställning i Sverige. Dialogen kan handla om centrala värderingsfrågor såsom religionsfrihet, tolerans, demokrati och mänskliga rättigheter men också praktiska frågor av olika slag som tillgången på samlingslokaler och utbildning av religiösa funktionärer.

Krisberedskap och social hållbarhet

Trossamfunden har stor betydelse för samhället när det inträffar omvälvande förändringar och kriser. Under de senaste åren har många statliga och kommunala institutioner blivit uppmärksammade på vikten av att ha kontakter in i civilsamhället och särskilt med trossamfunden som har en unik erfarenhet av att ge stöd vid kriser och katastrofer.

Fördelar ekonomiska bidrag

Myndigheten fördelar statsbidraget till trossamfunden. Den största delen av bidraget fördelas som generella organisationsbidrag vars syfte är att stödja den fortlöpande lokala verksamhet. En mindre del av bidraget utgår i form av riktade verksamhets- och projektbidrag.

Andra former av stöd

Andra former av stöd sker i form av utbildnings- och projektinsatser med syfte att förstärka trossamfundens kapacitet. Till exempel anordnar myndigheten kompetensutveckling för religiösa ledare som har sin utbildningsbakgrund utanför Sverige. Att stötta trossamfundens administrativa styrka är en annan del i denna uppgift, vilket är särskilt viktigt för de nyetablerade trossamfunden som behöver orientera sig i det svenska samhället.

Expertorgan i trossamfunds- och religionsfrågor

Myndigheten tar fram rapporter, artiklar och material som berör aktuella religion- och trossamfundsfrågor i Sverige. Utöver detta medverkar myndigheten i ett antal grupper och sammanhang där kunskap om detta fält efterfrågas samt svarar på remisser och andra förfrågningar.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)

MUCF är en statlig myndighet som tar fram och sprider kunskap om ungas levnadsvillkor och om det civila samhällets förutsättningar. Vi ger bidrag till föreningsliv, kommuner och internationellt samarbete.

MUCF ska under år 2020 genomföra insatser som ska bidra till att förbättra förutsättningarna för unga romers engagemang i det civila samhället och för romska ungdomsorganisationers deltagande i samhällslivet. I uppdraget ingår att genomföra utbildning i föreningsteknik och erfarenhetsutbyte mellan romska och icke-romska organisationer. Uppdraget ska genomföras efter samråd med romska representanter.

Exempel på frågor som har diskuterats under MUCF:s samråd med nationella minoriteter är:

- MUCF:s uppdrag att inkomma med analyser till regeringens ungdomspolitik
- MUCF:s prioritering för organisationer som företräder nationella minoriteter inom projektbidraget mot rasism och liknande former av intolerans
- MUCF:s uppdrag om kunskapsstöd till det civila samhället om offentliga regelverk.

Mer information

Läs gärna vidare om våra bidrag och vår verksamhet på <https://www.mucf.se/>!

Under 2020 har exempelvis MUCF:s projektbidrag mot rasism en prioritering som särskilt riktar sig till organisationer som företräder nationella minoriteter: <https://www.mucf.se/mot-rasism-och-intolerans>

Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten har tre kärnuppdrag; att administrera och betala ut den allmänna pensionen. Att informera och ge pensionärer och pensionssparare en samlad bild av hela pensionen. Samt att följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

Ansvar för frågor om nationella minoriteter och minoritetsspråk är fördelat på två avdelningar inom Pensionsmyndigheten – Kommunikationsavdelningen och Produktionsavdelningen.

Kontaktpersoner är

Annika Nordgren annika.nordgren@pensionsmyndigheten.se

Johanna Fawkner johanna.fawkner@pensionsmyndigheten.se.

Under tidigare samråd har bland annat språkfrågor som översättningar, möjlighet till tolkhjälp, terminologilistor, information på olika språk på webbplatsen, bemötande och service samt aktuella förändringar inom pensionsområdet diskuterats. Minoriteterna har berättat om sin historia och de utmaningar de har idag i kontakter med myndigheter, regioner och kommuner. Samråden har bland annat lett fram till framtagandet av en kunskapshöjande insats internt hos de samverkande myndigheterna i syfte att höja kompetens hos medarbetarna samt en utökning av översatt information på pensionsmyndigheten.se.

Mer information

Under avsnittet Other Languages <https://www.pensionsmyndigheten.se/other-languages> finns våra översatta webbsidor.

Nya översättningar har gjorts, bland annat kommer fler minoritetsspråk att publiceras under våren 2020.

Polismyndigheten

Polisens uppdrag är att bidra till ökad trygghet och minskad brottslighet i samhället. Vår vision är att göra hela Sverige tryggt och säkert.

Hur polisen ska arbeta regleras i Polislagen (1984:387). Vi vill verka nära medborgarna och tillsammans med dem effektivt och engagerat bedriva det brottsbekämpande arbetet.

Polisen har ett ansvar att samverka med minoriteter och ta tillvara deras rättigheter. Minoriteterna är särskilt utsatta grupper för till exempel hatbrott. Frågor och arbete mot hatbrott är prioriterat område från såväl regeringen som polisen. Polisen ska ha en hög förmåga gällande hatbrott och särskilda gruppers utsatthet.

Skatteverket

Skatteverkets huvuduppgifter är att ta in skatter, sköta folkbokföringen, registrera bouppteckningar och vara borgenär åt staten.

Det här gör Skatteverket

Vi säkerställer finansieringen av den offentliga sektorn och bidrar till ett väl fungerande samhälle genom att motverka brottslighet.

Skatteverkets huvuduppgifter är att ta in skatter, sköta folkbokföring, äktenskapsregistret och fastighetstaxering, registrera bouppteckningar och vara borgenär åt staten. Vi utfärdar id-kort för personer som är folkbokförda i Sverige. Vi utreder också skattebrott.

Det ska vara lätt att göra rätt

Skatteverket bidrar med förutsättningar i vardagen för dig som privatperson och företagare. Det ska vara enkelt att följa regler och förutsägbart vad som gäller. Du ska kunna vara trygg i att det blir rätt både för din egen del och att andra bidrar med det som de ska.

Alla privatpersoner och företagare ska ha samma möjligheter och villkor när de kontaktar oss oavsett kön och ålder, könsöverskridande identitet eller uttryck; etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning; funktionsuppsättning eller sexuell läggning.

Det svenska samhället bygger på att alla som arbetar ska betala skatt. Skatten är olika i varje kommun och varierar beroende på hur mycket du tjänar. Skatten används till bland annat sjukvård, vägar och äldreomsorg.

Utpekat ansvar för nationella minoriteter (uppdrag):

Skatteverket har inget utpekat uppdrag.

Frågor som har diskuterats under samråd med nationella minoriteter och webbin-fo som särskilt riktar sig till nationella minoriteter:

Tillsammans med de nationella minoriteterna har det framkommit under samråden att de anser att det finns kunskapsluckor hos myndighetens medarbetare. Skatteverket har därför under 2019, tillsammans med Pensionsmyndigheten och Arbetsförmedlingen, initierat en kunskaps-höjande insats i syfte att sprida ytterligare kunskap om de nationella minoriteterna och deras rättigheter. Innehållet i filmerna är avstämt med de nationella minoriteterna.

Mer information

Du kan läsa mer om vad dessa uppgifter innebär på vår webbplats: [Skatteverket.se/om oss](https://skatteverket.se/om-oss)

Skolinspektionen

Skolinspektionen har ansvar för tillsyn och kvalitetsgranskning av skolan - från förskola till vuxenutbildning och tar emot anmälningar som huvudsakligen kommer från vårdnadshavare. Dessutom prövar Skolinspektionen tillstånd för fristående skolor. Därutöver finns Barn- och elevombudet (BEO) som är en del av Skolinspektionen. Tillsammans övervakar Skolinspektionen och BEO den del av skollagen som gäller kränkande behandling.

När det gäller nationella minoriteter har Skolinspektionen i uppdrag av regeringen att följa upp, analysera och redovisa vidtagna åtgärder för att främja frågor som rör de nationella minoriteterna och minoritetsspråken.

I Skolinspektionens uppdrag ligger att granska att huvudmän och verksamheter verkar för att alla barn, elever och vuxenstuderande får tillgång till en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Skolinspektionens uppdrag riktas mot alla barn, elever och vuxenstuderande. Den tillsyn som genomförs för att tillgodose elever med nationell minoritetstillhörighet liksom andra elevers rättigheter är en integrerad del i myndighetens löpande verksamhet. Vissa av de områden som granskas inom den regelbundna tillsynen har dock en särskild relevans för de nationella minoriteternas rättigheter. Dessa handlar om rätten till modersmålsundervisning och studiehjälp på modersmålet.

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar innebär en detaljerad och systematisk undersökning av verksamhetens kvalitet. Skolinspektionen har genomfört flera olika kvalitetsgranskningar som har omfattat rättigheter för elever med nationell minoritetsbakgrund. Under 2019 genomförde Skolinspektionen en granskning av rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolan. Granskningen omfattade elever i årskurs 7–9 och samtliga nationella minoritetsspråk.

Mer information

På Skolinspektionens hemsida finns slutrapporten från granskningen publicerad, www.skolinspektionen.se

Skolverket

Skolverket är en statlig myndighet som styr, stödjer, följer upp och utvärderar huvudmäns/kommuners och skolors arbete med syftet att förbättra kvaliteten och resultaten i verksamheterna. Enligt Skolverkets instruktion ska myndigheten ha ett samlat ansvar för frågor om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken inom sitt verksamhetsområde och verka samlande, stödjande och pådrivande både internt och gentemot andra myndigheter, skolhuvudmän, skolor och nationella minoriteter.

Med utgångspunkt i myndighetens instruktion, uppdrag och de minoritetspolitiska målen arbetar Skolverket med:

- Utveckling av stödmaterial för att skydda och utveckla de nationella minoriteternas språk och kultur
- Förvaltning, utveckling och bevakning av styrdokument som berör nationella minoriteter
- Utveckling och förmedling av expertkunskaper om sameskolan och ämnet modersmål som nationellt minoritetsspråk
- Uppdragsutbildning för lärare i samiska.
- Förslag till brobryggarutbildning för personer med romsk språk- och kulturkompetens
- Information och stöd till huvudmän/kommuner, rektorer och lärare för att öka kunskapen i skolan om de nationella minoriteterna och deras rättigheter i förskola och skola.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen är en statlig myndighet under Socialdepartementet. Vi tar fram och utvecklar statistik, regler och kunskap inom en rad områden, till exempel cancervård, patientsäkerhet och e-hälsa.

Socialstyrelsen tar också fram stöd till vården och omsorgen för olika grupper i samhället, exempelvis barn, äldre, personer med psykisk ohälsa eller med funktionshinder. Utifrån de lagar som styr tar vi fram föreskrifter (bindande regler) och allmänna råd (rekommendationer) om hur man lever upp till föreskrifternas krav.

En annan viktig uppgift är att förse hälso- och sjukvården och socialtjänsten med statistik om bland annat läkemedel, dödsorsaker och ekonomiskt bistånd. I våra utvärderingar följer vi upp hur vården och omsorgen fungerar när det gäller till exempel tillgång till personal, väntetider och tillgänglighet. Som nationell kunskapsmyndighet inom vård och omsorg leder Socialstyrelsen flera rådgivande och beslutande organ som Rättsliga rådet, Etiska rådet och Riks- sjukvårdsnämnden.

Vi har också en beredskap inför allvarliga händelser och kan då vid behov samordna hälso- och sjukvårdens insatser.

Socialstyrelsens regeringsuppdrag för 2020

Socialstyrelsen ska genomföra insatser för att implementera lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk inom sitt verksamhetsområde. Arbetet ska utgå från det minoritetspolitiska målet och dess delområden. Socialstyrelsen ska utveckla långsiktiga former för att kontinuerligt följa de nationella minoriteternas situation inom myndighetens ansvarsområde. Vidare ska myndigheten tillsammans med Folkhälsomyndigheten vidareutveckla samarbetet myndigheterna emellan.

Samråd

Samråd med de nationella minoriteterna är en viktig del av vårt arbete. Vi deltar i det samordnade samråd som Länsstyrelsen i Stockholm arrangerar och därutöver ordnar vi egna samråd vid behov. I samråden har till exempel frågor om bemötande inom hälso- och sjukvård och socialtjänst lyfts som områden att jobba vidare med. Även bristande efterlevnad av rätten till äldreomsorg på minoritetsspråken i förvaltningsområden har tagits upp.

Information på Socialstyrelsens webb

Socialstyrelsen har information om de nationella minoriteternas rättigheter på vår hemsida. Informationen finns både på svenska och översatt till samtliga minoritetsspråk med ett antal varieteter. Se länken nedan. <https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/nationella-minoriteter/> Kontaktperson på Socialstyrelsen är Katarina Popovic, 075 -247 30 00

Specialpedagogiska skolmyndigheten, (SPSM)

Specialpedagogiska skolmyndighetens huvudsakliga uppdrag är att arbeta för att barn, elever och vuxenstuderande med funktionsnedsättning får tillgång till en likvärdig utbildning i en trygg miljö. SPSM ska även bidra till goda förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för elever och vuxenstuderande. Detta görs genom specialpedagogiskt stöd, undervisning i specialskolor, tillgängliga läromedel och statsbidrag.

SPSM har i sitt regleringsbrev inget direkt uppdrag gällande de fem nationella minoritetsspråken. Men SPSM har uppdrag vad gäller det svenska teckenspråket som enligt Språklagen likställs med de nationella minoritetsspråken. Svenskt teckenspråk har dock en starkare ställning vad gäller rätten till tolk och föräldrar erbjuds utbildning i svenskt teckenspråk genom TUFF, TeckenspråksUtbildning För Föräldrar. Språkutveckling, revitalisering, läromedel, undervisning och lärartillgång är exempel på områden som SPSM kan dela med sig av sin erfarenhet kring, men vi saknar helt mandat i frågor rörande nationella minoritetsspråk om det inte samtidigt förekommer en funktionsnedsättning.

Mer information

Via följande länkar hittar du information om specialpedagogiskt stöd och bidrag som myndigheten erbjuder. Du har möjlighet att ställa egna frågor eller läsa andras frågor med tillhörande svar via vår tjänst Fråga en rådgivare. Du hittar även stödmaterial och studiepaket samt annat material som hjälper dig i det pedagogiska arbetet. Dessutom kan du ta del av aktuell forskning och utveckling samt de lagar och rättigheter som styr arbetet i förskola och skola.

Lina Jerpö lina.jerpo@spsm.se

Eva Klubb Degsell eva.klubb-degsell@spsm.se

Svenska Filminstitutet

Filminstitutet har sedan 2018 ett särskilt uppdrag från regeringen att främja tillgången till film för barn och unga på de nationella minoritetsspråken.

2019 presenterades en organisationsövergripande strategi för uppdragets arbete:

<https://www.filminstitutet.se/contentassets/94735c2a267f45a9ac9fc23c3b-ce2f66/nationella-minoritetssprak-strategi-sv.-filminst..pdf>

Strategin lyfter fram filmens möjligheter att synliggöra, sprida kunskap och skapa igenkänning. Film, i betydelsen av allt från produktion, distribution och visning till filmarv och filmpedagogik, kan ha en stor betydelse för minoritetsspråkens bevarande, för minoritetsgrupperna själva, och för allmänhetens kunskap om de nationella minoriteterna. Allt arbete sker i samråd med en arbetsgrupp med två personer från varje minoritetsgrupp och i samverkan med minoritetsorganisationer, kulturorganisationer, språkråden med flera.

Utifrån strategin är bland annat följande projekt genomförda eller pågående:

- Filmpedagogiskt paket för skolan, åk 7-9, med filmtips och handledningar utifrån läroplan.
- Stödfördelning för projekt, t ex produktion, filmpedagogisk verksamhet och distribution och filmfestivaler. 2020 införs också två specifika stöd för projekt på de nationella minoritetsspråken.
- Kortfilmssatsningen GLÖD – 10 kortfilmsprojekt har fått stöd för filmer på de nationella minoritetsspråken. Filmerna kommer att visas av Folkets Bio och UR.
- Inventering av svensk filmhistoria utifrån de nationella minoriteternas språk och kultur.
- Kunskapshöjande insatser, bla crash course-film på alla minoritetsspråken, att visas internt och för andra som arbetar med uppdraget.

Kontaktperson

Malin Nygren, samordnare nationella minoriteter, 08-665 11 36

Mer information

Webbplats: www.filminstitutet.se/nationella-minoriteter/

Universitetskanslersämbetet (UKÄ)

UKÄ är en statlig myndighet, vilket innebär att det är regeringen som styr vår verksamhet. Vårt arbete delas in i tre huvudsakliga områden:

- Vi granskar kvaliteten i högre utbildning och lärosätenas system för kvalitetssäkring av högre utbildning och forskning.
- Vi utövar juridisk tillsyn över alla universitet och högskolor. Det innebär att vi granskar att de följer lagar och regler. Du kan också anmäla till oss om du tycker att ett lärosäte har brutit mot någon lag.
- Vi följer upp och analyserar utvecklingen och trender inom den svenska högskolan. Vi ansvarar också för all officiell statistik på högskoleområdet.

Mer information

Information på minoritetsspråk finns här: <https://www.uka.se/om-oss/var-verksamhet/om-oss-pa-sveriges-minoritetssprak.html>

Universitets- och högskolerådet (UHR)

UHR har fem huvudsakliga arbetsområden:

- Information inför högskolestudier, ansvar för högskoleprovet, ta fram regelverk och samordna antagningen till högskolan.
- Utveckla och förvalta IT-system och e-tjänster åt utbildningssektorn.
- Förmedla internationella utbyten och kompetensutveckling för hela utbildningskedjan.
- Bedöma utländska utbildningar.
- Främjande uppgifter och analyser av frågor inom UHR:s ansvarsområde.

UHR har ett årligt uppdrag att följa upp, analysera och redovisa myndighetens internt och externt riktade insatser, till exempel information till enskilda om utbildning, utifrån minoritetspolitikens mål.

Återkommande aktiviteter är att ta fram rapporter och utbildningsstatistik som rör nationella minoriteter och minoritetsspråk.

UHR har även tagit fram korta filmer under rubriken "Hjärtespråk" om/på sydsamiska, lulesamiska, nordsamiska, meänkieli och finska. Filmerna "Välkommen till högskolan" som vänder sig till grundskolan finns också textade på nationella minoritetsspråk.

Mer information

Aktuell information om projekt och aktiviteter finns på <https://www.uhr.se/lika-mojligheter/nationella-minoriteter/>

//

Länsstyrelsen i Stockholm
– en samlade kraft för
en hållbar framtid.

Länsstyrelsen
Stockholm

Besök: Regeringsgatan 66, Stockholm

Post: Box 22067, 104 22 Stockholm

Tfn vxl: 010-223 10 00

www.lansstyrelsen.se/stockholm